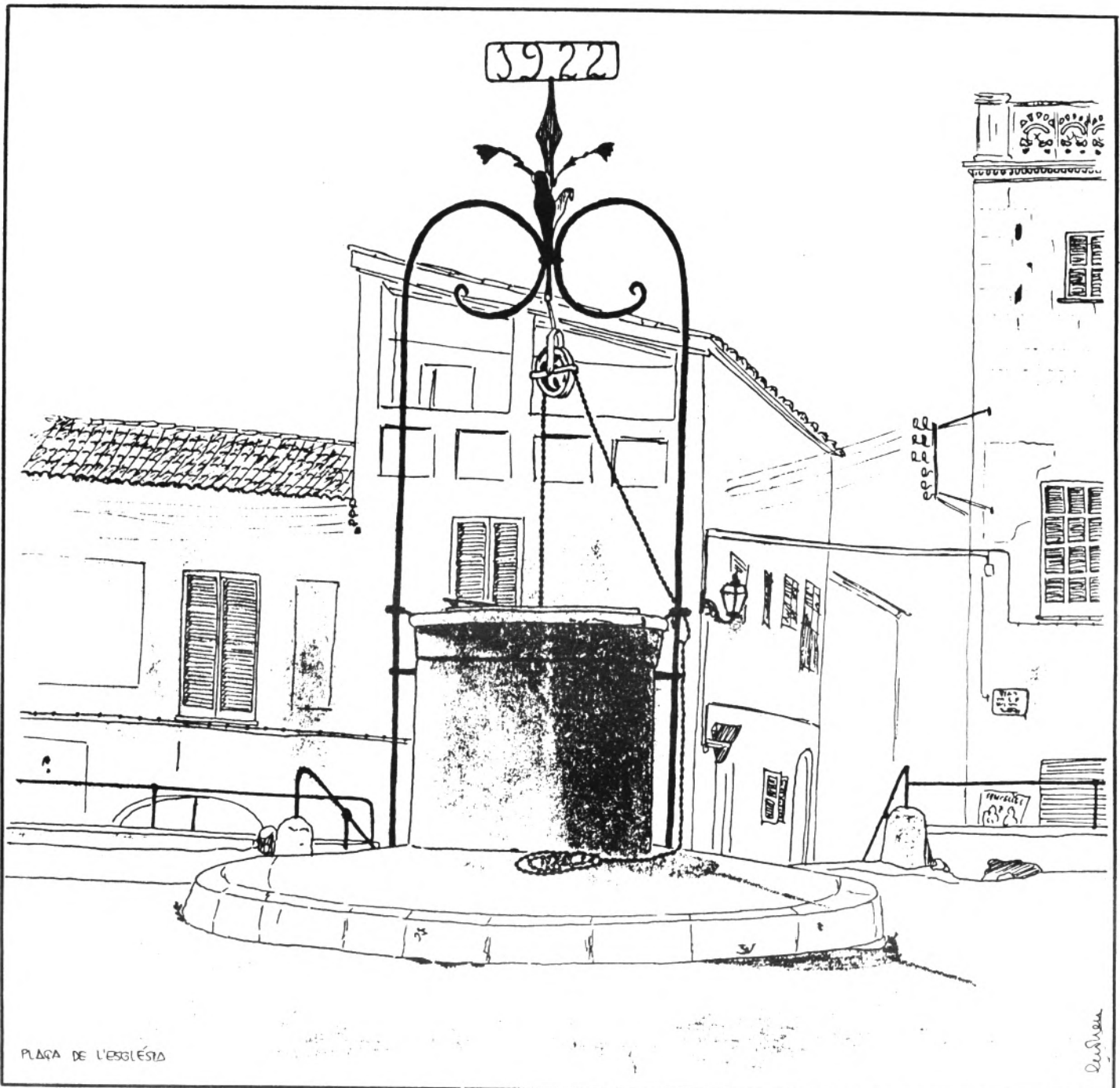

ES PI GROS

LLORET DE V.A.

DRINKS
CORNIA

PLAÇA DE L'ESGLÉSIA

butlletí informatiu nº 17 juliol-agost 1984

si jo fos batle...

UN DESENFENAT

... NO HAURIA DUIT LES FESTES, LES HAURIA POTENCIAT.

Les Festes de Sant Domingo

Feia ja molts d'anys que arribades les Festes de Sant Domingo un grup de lloritans (normalment joves) s'encarregaven d'organitzar-les i dur-les endavant. Enguany, per canviar, això no ha estat així ja que l'Ajuntament decidí encarregar-se de l'organització.

Hi hagué alguns regidors que s'oposaren dient que era un risc mas sa gros i que més valia seguir com fins ara, col.laborant amb el que es pogués, però a la fi es nomenà una Comissió de Festes.

La veritat és que les festes han estat molt bé. Hi ha hagut varietat d'actes i la gent ha participat molt i s'ha divertit. Però (sempre hi ha perons) les festes enguany han tengut pèrdues (i grosses): s'han perdut més de 500.000 pts. (sí, més de mig milió)

Per fer unes festes populars no era necessari gastar tants de doblers. Unes festes bones i populars no són sinònim de molt de pressupost, sinó d'organització i participació ja que les festes és el poble el que les fa. (pensem, per exemple, en els jocs populars (estirar corda, xocolatada, etc) que costaren poc i la gent hi participà massivament.

Sí, les festes han estat bones, però recordem que les hem pagat dues vegades: una passant per "taquilla" i l'altre amb les 500.000 pts que s'han perdut.

Al proper número informarem més àmpliament i amb més detall.

**es
pi
gros**

Els articles publicats en aquesta revista expressen únicament l'opinió dels seus autors.

COL.LABORADORS:

Llorenç Coll
Mateu Fiol
Felip Munar
Joan Picornell
Pau Jaume
Antoni Mora
Catalina Niell
Guillem Fiol
Cosme Nigorra
Joan Morey
Joan Moratinos

CONSELL DE REDACCIÓ:

Sebastià Amengual
Margalida Gelabert
Pau Jaume
Felip Jaume

MUNTATGE:

Guillem Fiol

IMPRIMEIX:

"Apòstol y civilizador"
PETRA

Dipòsit Legal: PM 623/79

NOTICIARI LOCAL

ASSOCIACIÓ CONTRA EL CÀNCER

El passat 11 de juny se celebrà en el Centre una conferència sobre el càncer i la seva prevenció a càrrec del Dr. D. Carlos Señor de Uria i de D. Andreu Buades Fiol.

Amb aquest acte es donà a conèixer l'Associació Espanyola de lluita contra el càncer i es feu la presentació de la Junta Local.

GERMANDAT DE DONANTS DE SANG

El passat dia 22 de juny l'unitat mòvil de la "Germandat de Donants de Sang" es desplaçà a Lloret. Acudiren a donar sang un total de 72 persones, de les quals 8 hi anaren per primera vegada.

La propera donació serà el 26 d'octubre.

INCENDI A SA COMUNA

A finals del mes de juny es produí un petit incendi a Sa Comuna. Pareix ésser que el foc va ésser provocat i que començà a tres llocs diferents.

Afortunadament des de l'observatori del Puig de Randa obser-

varen el fum i donaren l'alarma. A més, el fet de no fer vent contribuí a que l'incendi no es propagàs a la resta de Sa Comuna amb la qual cosa tot quedà només en un "susto".

CONSTRUCCIÓ DE NOUS VESTUARIS

Gràcies a una subvenció de 1.200.000 pts rebuda del Consell Insular de Mallorca s'estan construint uns nous vestuaris al Camp d'Esports "Sa Comuna".

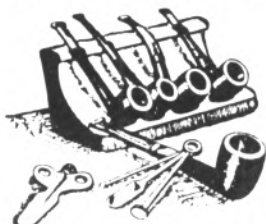
Aquests nous vestuaris se fan aprofitant el vestuari antic i ampliant-ho, a més de fer-hi una cisterna. D'aquesta manera la nova construcció serà utilitzada tant per l'equip de futbol com pels usuaris de les pistes del poliesportiu ja que la distribució del nou edifici s'ha fet amb aquesta intenció.

Esperam que a l'hora de començar la lliga ja estiguin acabats i a punt d'estrenar.

BANDA DE CORNETES I TAMBORS

Pareix ésser que la Banda de

Cornetes i Tambors de Lloret no té aturall. A part de les diferents actuacions realitzades al nostre poble des de la seva formació, ja han anat a tocar a Costitx, Llubí (2 vegades), Algaida i Alcúdia. Enhorabona.

FUMADA LENTA AMB PIPA

El passat 5 d'agost se celebrà en el Bar Es Pou la "Primera Fumada lenta amb pipa recta lliure". Hi prengueren part una vintena de fumadors, dels quals quatre eren lloritans i la resta d'Algaida.

A cada un dels fumadors se li donaren 3 grams de tabac "Amphora" i dos llumins i, després de 3 minuts per omplir la pipa i un per encendre-la, començà la fumada.

El guanyador fou l'algaidí Miquel Bibiloni que fumà durant 1 hora, 15 minuts i 5 segons. Després es classificaren A. Trobat (1 h. 10' 16") i G. Amengual (1 h. 05' 02").

El primer llorità fou Joan Amengual que va fumar 37 minuts i 30 segons, i el segon Pere Rosselló (32' 54").

1ª TIRADA DE GUÀTLERES

El dimarts dia 7 d'agost se celebrà a Lloret la primera tirada de guàtleres. Hi va haver un nombrós grup de participants encara que no fou un èxit complet.

L'emoció que hi havia per veure si volarien o no les guàtleres era gran, i no va anar del tot malament ja que la màquina que s'emprà no era l'adequada per a aquests aucells.

Varen ésser 28 participants i solament un va cobrir la tirada de sis guàtleres i hi va haver 10 empats a cinc que hagueren de desempatar.

La classificació fou la següent:

1 ^r	Miquel Coll
2 ⁿ	Arnau Mateu
3 ^r	Nadal Beltran
4 ^t	Antoni Bauçà
5 ^è	Josep Tugores
6 ^è	Simó Modina
7 ^è	J. Romero

REORDENACIÓ BIBLIOTECA PÚBLICA

Durant aquest mes d'agost la biblioteca estarà tancada ja que, després de més de dos anys de funcionament, s'ha fet necessària una reordenació de la mateixa.

Sobre el Grup de Teatre de Lloret

Joan Picornell

Com ja ve essent tradicional durant les nostres festes patronals, entre altres actes es posa en escena una obra de teatre. És un acte que té una gran acollida per part del públic, divertint tant els més joves com les persones majors.

Com he dit abans l'acte té una gran a collida, però el poble és únicament espectador, no participa a l'acte; en el sentit que els actors són gent de fora poble, si exceptuam les obres "Sa madona du es maneig", "Es nirvis de sa neboda" i alguna altra que posaren en escena anys passats un grup de lloretans.

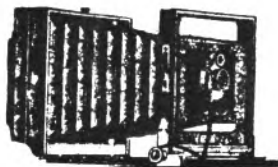
Aquest grup amb tan sols dues o tres actuacions es guanyà la simpatia de tots i ens va fer abrigar l'esperança que nosaltres, com ocorre ja a molts pobles de Mallorca, també tendríem el nostre propi grup de teatre.

Per desgràcia nostra el grup desapare

gué en la que podríem denominar la seva darrera actuació; desaparició que, malgrat e~~s~~er a porta tancada, sentírem i lamentàrem tots. No m'atrevesc a dir que fos la seva única mala actuació perquè desconec les causes que els dugueren a un final tan dràstic.

Des d'aquí vull fer una crida a tots els que feren possible aquell grup. Que tornin meditar la seva decisió, mirant en- rera cap aquells problemes insalvables que determinaren la seva ruptura. Tal vegada el temps (medicina de molts de mals) els hagi curats i així l'any vinent quan la Co~~m~~issió de festes confeccioni els programes de les festes patronals pugui escriure: "dia tal... teatre, a càrrec del Grup de Teatre de Lloret".

Nosaltres que tan entusiasmats us aplau dírem ens ho mereixem.

CURSET DE FOTOGRAFIA

Organitzat per Jaume Coll i Sebastià Guillem s'ha desenvolupat, des del 9 de juliol al 3 d'agost, un "curset de fotografia".

Les classes es feien els dilluns, dimecres i divendres al Centre Parroquial i varen e~~s~~er seguides per un nombrós grup de persones.

Els temes tractats foren molt variats: història de la fotografia, la màquina fotogràfica i el seu funcionament, material fotogràfic, la pel·lícula, el re~~v~~elat, etc.

Com a clausura del curset es realitzà una projecció-col·loqui a càrrec d'en Xisco Llopart (premi "Ciutat de Palma" de fotografia), s'entregà un diploma acreditatiu a cada un dels participants i s'inaugurà una exposició de les fotografies fetes durant les classes.

pàgina esportiva

Llorenç Coll

ASSEMBLEA DE SOCIS DE LA U.E. LLORET

Una vegada acabat el campionat de lliga de segona regional, la U.E. Lloret convocà l'annual assemblea de socis amb la finalitat de programar la propera temporada. En primer lloc es va comunicar la dimissió de la junta directiva, per la qual cosa es va fer necessari formar-ne una de nova que va quedar de la següent manera:

President: Joan Gili "Nina"
Vice-presidents: Rafael Ramis "Rigo"
Antoni Ramis "Estrella"
Arnau Mateu "Ferrericó"
Tresorer: Joan Mañas "des Molins"
Contador: Gabriel Ferrer "Mudaino"
Secretari: Jaume Coll "de Son Serveret"
i vuit vocals més que no esmentam per no fer massa llarga la llista.

En segon lloc es va decidir renunciar a la categoria de segona regional a fi d'evitar despeses i viatges massa llargs, de manera que la propera temporada el Lloret jugarà a tercera regional.

CAMPANYA DE SOCIS 1984/85

A les passades festes de Sant Domingo va començar una campanya de captació de socis per a la lliga 84/85. Els preus establerts per la directiva són els següents:

Soci normal	2.500 Ptas
Senyores i juvenil	1.500 Ptas
Soci d'honor	5.000 Ptas o més

Totes les persones interessades en fer-se soci es poden dirigir a qualsevol dels directius abans esmentats.

PRESENTACIÓ DEL NOU EQUIP

El passat 31 de juliol tengué lloc la presentació de la nova plantilla per a la propera temporada. Hi ha que dir que s'han produït baixes i noves incorporacions, per la qual cosa en aquest moment podem donar com a jugadors segurs els següents: Andreu Fiol, Joan Cladera, Miquel Coll, Miquel Mates, Sebastià Amengual, Gabriel Aloy, Felip Munar, Guillem Moreno, Joan Font, Toni Guàrdia, Joan Antich, Martí Noceras, Tomeu Palou, Toni Oliver, Biel Rodríguez, Gori Balaguer, Toni Beltran, Pep Torrens, Tomeu Miralles, Joan Munar, Pau Servera i Biel Comes. L'entrenador és en Pep Colomer.

SORTEIG "SEAT PANDA"

L'equip de futbol de Lloret ha organitzat, juntament amb el C.E. Esportes, el sorteig d'un Seat Panda Black-2 en combinació amb el cupó dels cecs del proper dia 31 d'agost. Els interessats en comprar númers en trobaran a quasi tots els bars del poble. Ja en queden pocs!

Així mateix s'han posat a la venda camisetes de l'equip al mòdic preu de cinc-centes pessetes.

COMENÇAMENT DE LLIGA

El proper dia 23 de setembre comença el campionat de lliga de 3ª regional. El Lloret jugarà (i guanyarà) fora camp amb el Sant Pere de Sóller.

CARRERA CICLISTA LOCAL

Amb motiu de les festes patronals de Sant Domingo, la Comissió d'Esports de l'Ajuntament va organitzar una carrera ciclista per a corredors locals.

Hi varen participar un total de 16 a-

feccionats que demostraren estar en gran forma. La carrera fou molt animada i seguida per molt de públic que disfrutà de la gran lluita que hi va haver per guanyar el primer premi.

Al final el guanyador fou en Tomeu Amengual "Sabater", seguit de molt aprop per en Felip Jaume "Mino" i un poc més enrera per en Guillem Pastor i en Tomeu "de Llorac". Esperam que aquesta prova ciclista tengui continuació l'any que ve.

CURSET DE TENIS

Com ja anunciàrem fa un parell de mesos la Comissió d'Esports de l'Ajuntament té previst organitzar un curset de tenis a

fi de promocionar aquest esport en el nostre poble. Per a la seva organització s'ha rebut una subvenció de 75.000 Ptas del Consell Insular de Mallorca.

DEMOSTRACIÓ D'ESCACS

Durant les passades festes es va celebrar una demostració d'escacs de manera simultània, jugant 10 afeccionats locals contra el campió juvenil de Mallorca, Antoni Fiol de Felanitx. Així mateix es feren unes partides entre jugadors federats en la modalitat de partides a 5 minuts.

Aquesta demostració fou seguida amb molt d'interès per un gran nombre de persones.

ROBATORI AL POLIESPORTIU

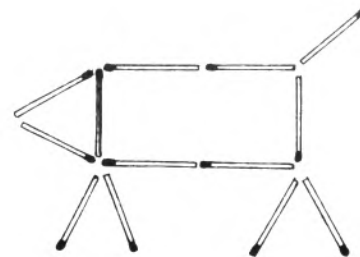
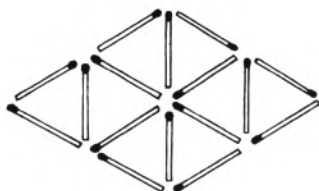
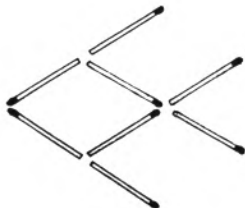
Amb gran sorpresa, dies passats la pista de tennis va aparèixer sense xarxa. Si hagués estat el 28 de desembre ens haguéssim pensat que havia estat una innocentada però, tractant-se del mes d'agost, ha resultat esser un robatori. Esperam la màxima justícia per a aquests incontrolats que han demostrat estimar molt poc Lloret.

passatemps

Mateu Fiol

PROBLEMES D'ENGINY

Movent només dos llumins has de fer que el moix miri en sentit contrari.

Movent només 3 llumins has de conseguir que el peix nedi en sentit contrari.

Retirant només 4 llumins, ¿Com ho faries per deixar 4 triangles del mateix tamany que els altres 8 que es veuen? No poden quedar llumins solts.

El G.O.B., deu anys de treball

Antoni Mora

A la darrereria de 1973 es reunia poc més d'una dotzena d'ornitòlegs i excursionistes per fundar el que amb el temps es convertiria en un dels més importants grups ecològics de l'Estat Espanyol. No s'imaginaven aleshores que, una dècada després, el nombre de membres de l'associació s'hauria centuplat i que la seva labor de conscienciació a la societat balear seria tan intensa.

Efectivament, el suport popular a les campanyes de defensa dirigides pel G.O.B. és avui tan ferm que fins i tot ha fet perillar l'estabilitat del primer Govern de la Comunitat Autònoma la qual, inicialment, continuava amb la lamentable política de destrucció del nostre litoral i altres zones de primeríssim interès. Ha estat el mateix president Cañellas qui ha confessat que el tema de la possible urbanització darrera la Platja d'es Trenc (la darrera platja d'extensió no urbanitzada a Mallorca) ha estat el major problema del seu primer any de govern.

¿Com ha assolit el G.O.B. aquesta posició a la societat balear?

El camí del grup no ha estat molt diferent del recorregut per altres grups similars a la resta de l'Estat Espanyol o d'Europa. La majoria d'aquestes entitats han sofert una evolució de grup naturalista a grup ecologista. Fundades inicialment per a l'estudi i observació de la naturalesa (l'ornitologia sol ésser la part de la naturalesa que té més adeptes), es cospa tot d'una que si no es conserva la naturalesa ben aviat no hi haurà res per observar ni per estudiar.

En el cas de les Illes, el fenomen urbanístic quan ja ha capolat la millor i major part de la costa, centra l'atenció en les zo-

nes d'especial interès. Tot reconeixent que fins ara s'ha urbanitzat molt malament, s'inventa un nou idiotisme: "la urbanització ecològica". Els illots (Dragonera, Tagomago), les darreres platges (Es Trenc, Cala Mondragó, Macarella...), les zones humides (totes) són ara les muses que inspiren les butxaques dels especuladors.

Era inevitable. L'ornitòleg apassionat que cercava un agró prest s'havia de topar amb el camió que abocava cendres a S'Albufera. Comencen els conflictes...

Els simpàtics "amics de la naturalesa", alabats per totes les tendències socials -urbanitzadors inclosos-, esdevenen elements molestos que només protesten. En principi, les protestes es prenen amb somriures -són els de "los pajaritos"-, però després d'algunes victòries que han tocs els qui venien per llana, els somriures han esdevingut cares de cap amic. Fins i tot n'hi ha que han posat guardes (?) amb la sola finalitat d'emprenyar els qui van a nadar a la seva platja particular (?).

L'ocupació simbòlica de Sa Dragonera per "Terra i Llibertat", l'any 1977, marca una nova etapa en la nostra petita història de l'ecologisme. A partir d'aquest moment, l'acció directa no-violenta serà una manera molt important de lluita per a defensar el que queda de les Illes.

"Terra i Llibertat", grup d'inspiració llibertària, va desaparèixer ràpidament. Una altra sèrie de grups de vida curta, però que havien assolit un cert ressò, també es disolgueren, però els seus capdavanters s'integraren en el G.O.B. Així succeí amb el "Grup Muntona" (ara GOB-Pollença), "Ta-

laiot Corcat" (grup que va llançar "Sa Pedra", la primera revista ecologista autòctona) i l'Associació Faunística de les Illes Balears (A.F.I.B.).

A moltes comunitats autònomes, cada tendència ecologista (proteccionistes, anti-nuclears, ecologistes urbans, etc.) ha esdevingut un -o diversos- grups diferents, mentre

que al G.O.B. s'han aglutinat totes aquestes tendències sense cap crisi interna.

Tot aquest treball constant, ja ha tingut alguns fruits ben espectaculars: el poble de les Illes s'ha manifestat contra els interessos del primer Govern Autònom, obtenint la salvació de Sa Dragonera i d'Estrenc. Poble francament conservador -i pitjor menfotista- en la majoria de problemes.

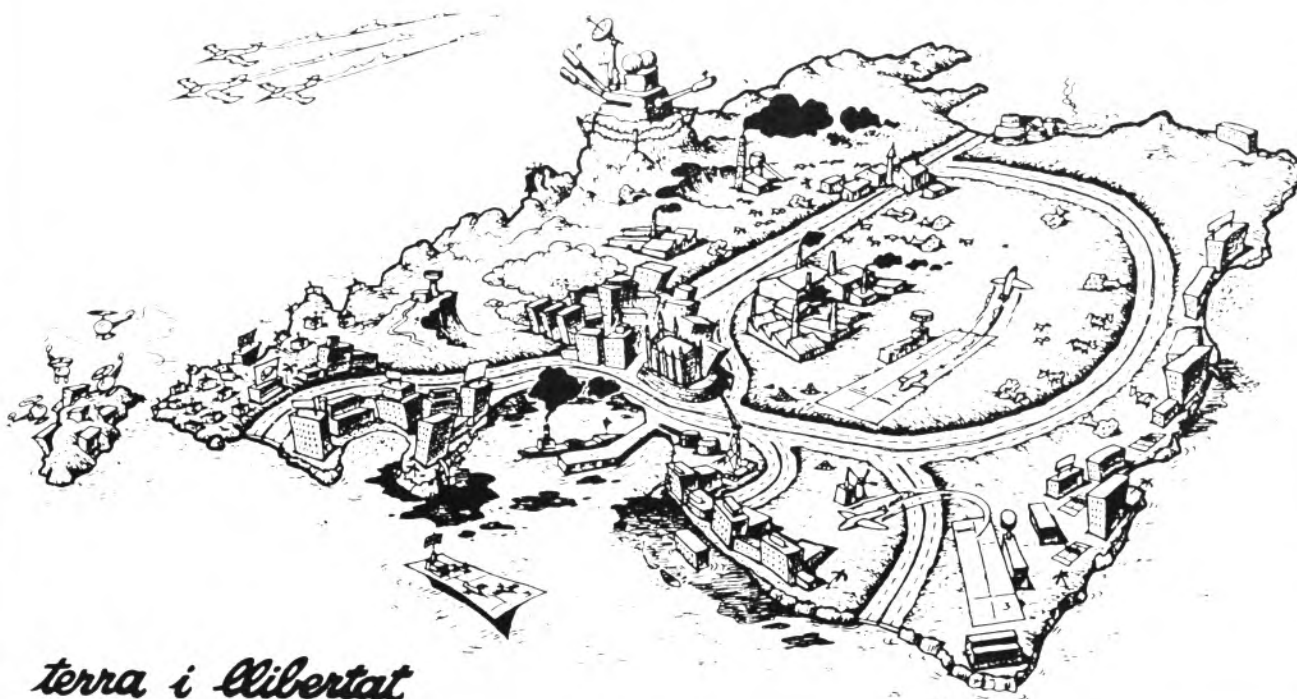
RESUM (TELEGRÀFIC) D'ACTIVITATS DE 1983

ESTUDI: -Realització de l'Atlas Ornitològic.
 -Inici de l'Inventari d'Arquitectura Popular.
 -Manteniment del Centre de Recuperació d'Avifauna de Son Reus.
 -Anellament.
 -Increment constant de la biblioteca

DIVULGACIÓ: -Excursions a peu.
 -Excursions amb bicicleta.
 -Actes de saló: onze projeccions al local social.
 -Quatre audiovisuals itinerants (per pobles i barriades).
 -Dues pel·lícules.
 -Dos cursets.
 -Presentació de llibre. Taula rodona

MITJANS DE COMUNICACIÓ: -Hem mantingut espais a: "Última Hora", "Balears", "Lluc", "Quercus" i "Ràdio Popular".

què vol aquesta gent?

terra i llibertat

El caçador i els organismes

UN IL·LUSIONAT

En el primer escrit us vaig xerrar de per què es caçava en aquell temps i de la gran quantitat de caça que hi havia per tot arreu, i en el segon de la necessitat de col·laboració entre els organismes que es dediquen a aquest esport per intentar millorar-lo.

Avui parlaré, més concretament, de com hauria d'actuar el caçador respecte els organismes (Societats, ICONA...).

En primer lloc crec que seria convenient una major col·laboració entre els organismes oficials i els caçadors. Aquesta es podria dur a terme de moltes maneres, encara que no més mencionaré les que jo crec primordials i bàsiques.

Els caçadors tenim el costum de fer sempre el contrari a quasi totes les normes que respecte de la caça es publiquen, i no les volem acceptar. Jo crec que la primera manera de col·laborar seria al manco no discutir les normes, sempre que aquestes estiguessin reglamentades i tenguessin el suport de les majories. I com deim en mallorquí: "Fes la teva i calla", encara que no sigui ni molt manco el camí a seguir.

Així i tot pens que no només hem d'acceptar les normes, sinó que hem d'aprendre a participar per elaborar-les i d'aquesta manera es podria arribar a conseguir una gran acceptació d'aquestes, ja que hauríem estat entre tots que les hauríem fet.

Una altra manera de col·laborar seria assistir a les reunions que es convoquen, per així poder dir cadascú el que pensa.

Aquestes serien, crec, les dues primeres passes que el caçador hauria de donar perquè hi hagués un mínim de col·laboració, ja que l'ideal seria que aprenguéssim a ac-

Dibuix E. W. Kemble, tret de *Les aventures de Huckleberry Finn* S. Dodd and Mead.

ceptar les normes i a complir-les i en cas de no fer-ho, admetre la culpabilitat.

He dit tot això perquè hem de pensar que els qui fan les normes, les fan per a una millor organització i un més gran respecte cap a l'esport de la caça. Pensau tots que avui en dia tenim el dolent costum que volem que els altres vagin per la llei quan ens toca a nosaltres no acceptam cap tipus d'explicació, i és necessari que prenguem consciència del difícil que és actuar des d'un lloc de responsabilitat si no hi ha col·laboració per part dels interessats.

- Notes per a una anècdota anglosaxona

Una vegada una família anglesa va passar uns dies de vacances a Escòcia i, mentre passejaven, varen observar una caseta que els semblà força acollidora per a les seves properes vacances. S'informaren per veure qui era l'amo i descobriren que era un pastor protestant. Anaren a l'esmentada finca amb el pastor i restaren compromesos per a l'any següent.

Retornaren de vacances i la dona, més meticulosa, recordà no haver vist el rètol W.C. i decidí escriure al pastor demanant-li el que ara assenyalam.

"Benvolgut senyor:

Som un membre de la família que fa uns dies visità la seva casa amb el desig de llogar-la per a les properes vacances, però ens resta un dubte: on es troba, poc més o menys, el W.C."

La senyora tancà el sobre i l'envià.

El pastor rebé la carta, però desconeixia el que significaven les abreviatures W. C. i cregué que es tractava d'una capella de la seva religió anomenada "Weis Chapels" i contestà a la família de la següent manera:

"Tenc l'honor d'assenyalar-los el lloc que no repararen quan visitaren la finca: està només a dotze quilòmetres de la casa, la qual cosa és molestosa si s'hi ha d'anar sovint. N'hi ha que hi van a peu, d'altres amb tren i quasi sempre arriben en el moment oportú. N'hi ha molts que duen menjar i passen tota la jornada allà.

Hi ha una cabuda d'unes 400 persones si estan dretes, encara que hi ha llocs on poden seure. Els seients són de púrpura i estan folrats de vellut, a més hi ha aire condicionat per tal d'evitar desmaís.

La meva dona, fa dos anys, va haver d'estar dreta i des d'aquell dia no empra aquest servei; i jo no hi vaig quasi mai a

causa dels meus atacs.

Els nins s'asseuen i canten en cor; a l'entrada se'ls dóna un paper i si n'hi ha que es queden fora paper, poden emprar el del seu company. Quan surten l'han de tornar per tal de poder-lo emprar tot el mes. El que roman aquí és per als pobres i els hospitals.

Hi ha fotògrafs que fan fotografies en diferents positures, les quals es publiquen en el diari de la ciutat en una secció anomenada "Vida Social".

Quan s'acaba es passa la bacina."

Així acabava la carta. Quan la rebé la família es desmaiaren tots i decidiren canviar de lloc de vacances.

Traducció i adaptació: Felip Munar i Munar

LA DONA

«dona sapiens vulgaris»

Aquest article ha estat manllevat de la revista santjoanera "Mel i Sucre" (Nº 42, desembre 1983).

Cosme Nigorra
Joan Morey
Joan Moratinos

Fuencisla del Amo

Mamífer bíped intel·ligent de sexe femení, emparellat amb l'"Homo sapiens" des dels seus primitius orígens evolutius. S'ha adaptat millor que el seu company a la vida terràquia, i per això l'ha arribat a superar en número d'efectius. Es diu que en toquen set per hom i una de coixa.

Se'n poden distingir moltes subvarietats, però les dues més importants són: bones i millors.

Els homes tenen el rar defecte de cegar-se per certs exemplars d'aquests especimens, el que pot provocar certes bregues sobretot si un estol d'"homos" se cegen per la mateixa. ¿A què són degudes aques-

tes cegadures? És un interrogant no desxiat encara per cap ciència. Lo cert és que és el maldecap més gros que hi ha per a l'home, però val la pena passar-ho.

Els homes a través dels anys han inventat o han descobert, amb els seus estudis, certes peculiaritats de la dona, a vegades contradictòries; el que provoca disputes entre diferents corrents ideològiques, entre homes, entre dones o entre homes i dones.

Es diu que és més resistent que el mascle, tant fisiològicament, com físicament, com psicològicament.

Sol esser més conservadora. Molts de

restes d'antics costums (vestits, cants, ritus, balls...) han arribat als nostres dies gràcies a la dona.

N'hi ha que diuen que la societat és masculista i que la dona està reprimida, oprimida, explotada, marginada, incompresa, utilitzada... amb una paraula, li fan l'abús.

Uns altres pensen que és menys intel·ligent que la seva parella, i que només en devina quan no pensa.

A pesar de tot, lo cert és que hi ha unes característiques reals i concretes que diferencien la femella del mascle. Destacarem les següents (sempre referides al món occidental actual):

Dues protuberàncies pectorals de teixit adipós. Caderes més amples. Forat en lloc del penjaroí. Pell més fina. Més baixetes d'estatura. Menys pèl arreu del cos i més fi, se solen deixar llarg el del cap. No solen tornar calbes. Solen dur truiet entre elles. S'ho contenen tot. Solen ésser més netes. No tenen barba. Més intuïtives. Se solen deixar les ungles de les mans llargues (no se sap si per rapinyar o per gratar). Solen provocar i excitar el personal (coquetegen). Solen usar falda i altres combinacions (darrerament s'apunten a la moda unisex).

A un punt arribarem
elevat com ses Cabrelles
a l'instant no coneixarem
els mascles de ses femelles.

Coll més estret, ulls grossos, nas més petit, músculs menys potents. L'anou no és visible. Boca més petita (hi ha excepcions)

Solen viure més anys. Tenen molta habilitat de dits (no se sap si és innata o l'aprenen). La seva tessitura sol partir una 8ª més alta que la de l'home. Són més xerrims. Generalment els agrada posar-se adorns metàl·lics pel seu cos (arracades, polseres, collars, tumbagues...). Solen ésser objecte de cançons, romanços, gloses, pintures, escultures... per part dels seus enamorats o dels artistes de l'època.

Molts diuen que l'amor mata
més jo dic que no és així,
perquè si l'amor matava
ja m'hauria mort a mi.

Erdíticament activa des dels inicis de la seva vida, també és més completa que l'home en aquest aspecte. Té capacitat reproductora des de la pubertat fins a la menopausa. El període de gestació li dura 9 mesos, per donar a llum un infant, o dos (bessons), o tres, o quatre, o cinc... lo normal és un.

Atravessa diverses etapes dins la vida que tenen diferents noms: nina de gué, nineta, nina, ninota, fadrineta, fadrina, fadrinota, madoneta, madona, madonota, vella.

Se'ls posa uns noms de pila generalment diferents a l'home. A pesar de tot n'hi ha que tenen el seu corresponent masculí com: Joana, Miquela, Antònia, Jerònia, Francisca, Ramona... Però molts són propis del sexe femení: Catalina, Maria, Magdalena, Margalida, Rosa, Bel, Bàrbara, Coloma, Neus, Esperança...

La dona té una certa tendència natural a enganyar l'home i se sol produir entre els dos una espècie de joc psicològic a veure qui és capaç d'embullar millor l'altre.

la nostra llengua de cada dia

Pau Jaume

M'agradaria posar per capçalera una cita d'un dels escriptors més virtuoses en l'ús de la ploma, coetani nostre i afincat a la nostrada roca. Es tracta d'en Camilo José Cela.

A un dels seus tractats titulat "Los sueños vanos, los ángeles curiosos" ens dóna l'empenta per seguir el camí que hem recomençat dient: "Las lenguas no mueren como el animal por razones inmediatamente fisiológicas, ni como el hombre que también puede hacerlo por razones morales o políticas, sino que se transforman -igual que las nubes cambian su silueta- por sinrazones poéticamente imprevisibles".

D'aquesta manera, revaloritzant les veus de la nostra llengua, recordem alguns mots.

ORAT

Ho solen dir a les mules o bèsties nervioses que se solen fer por de qualsevol cosa.

QUEST

La gent diu: "He perdut el quest", "m'has fet perdre el quest". També a les rondalles ens trobam sovint amb l'expressió "li va seguir el quest". El significat que li donen és el de seguir el camí, dur un determinat camí o direcció.

TUTA

"Fer la tuta" és en certa manera equivalent a dir "fer el sord".

La gent diu que "fer la tuta" és quan a un li prediquen i és igual que predicar a la paret.

El "Diccionari Català-Valencià-Balear" ens diu, referint-se al mot "ORAT", el següent:

1. Boig, pertorbat d'enteniment. Castellà: "loco".
2. Salvatge, no domesticat; es diu principalment de les cabres i bous (Mallorca). Castellà: "salvaje".
3. Esquerp, esquiu; que s'espanta i avallota fàcilment; es diu principalment de les bèsties de peu rodó (Pla de Mallorca). "Una mula orada".

Referint-se al mot "QUEST" ens diu:

1. "Viure a quest": Viure en prostitució
2. Rastre, senyals del pas d'un animal o persona per un lloc i que permeten seguir els seus passos (Mallorca). Castellà: "rastros".

"Perdre el quest": perdre tota noció del camí que cal seguir per trobar algú o alguna cosa.

"Estar tocat d'es quest": estar una mica malament de l'enteniment.

I del mot "TUTA" ens diu:

1. Bèstia cavallina o asinària, en llenguatge infantil (Menorca).
2. Peix petit de color negrós, planer (Mallorca).
3. Persona taciturna (Sineu).
4. Lent de moviments, que fa poca via, que treballa o es mou a poc a poc (Mallorca). Castellà: "remolón".

"Quin homo més tuta! En moure un peu s'altre ja ha posada rel!".

"Fer sa tuta": fer el beneit, fingir no sentir o no entendre les coses (Mallorca).

Si cercam l'etimologia d'aquests mots veurem com provenen del llatí vulgar o, en casos més extrems, etimològicament són una onomatopeia. Aquest és el cas del mot "tuta" que prové del caminar d'una bèstia.

Història d'un guix

Catalina Niell

Hi havia un dia d'un any i d'un mes qualsevol a un país llunyà un guix que havia acabat de sortir de ca seva, va comprar el diari del matí, saludà el lleter, el forner, el municipal i camina caminarà arribà a la seva feina com cada dia.

Ell era utilitzat a una escola per dibuixar i escriure a la pissarra, tots els nins i nines de l'escola s'ho passaven meravellosament jugant amb ell.

Un altre dia hi va haver un nin que el va agafar i el se'n va dur cap a ca seva. A l'hora d'anara dormir, el guix va sentir curiositat per saber quins eren els somnis que tenien els nins, i espera qui espera el somni no venia, fins que va pensar:

-Si jo faig el dormit, el somni a lo millor ve.

I així ho va fer, i clar al cap d'una estona el somni va aparèixer. Era un somni molt simpàtic. El guix quan ja el tenia ben agafat per les orelles va obrir els ulls i li va dir:

-Eh tu! Que no em voldries dur amb tu per veure quins somnis fas?

-Humm -pensava el somni, però quan va veure aquella careta tan simpàtica li va respondre:

-Bé! Vine amb mi.

Els dos varen començar a anar per tot el món donant el somni a tots els nins, però al guix se li va ocórrer demanar:

-I a les persones majors, per què no els dónes somnis divertits?

-Per a les persones majors hi ha un somni de color negre, antipàtic i amb ulleres que només els dóna somnis de doblers, egoisme, guerra, odi...

-Ah! I perquè no els en donam qualcun de color rosa o blau?

-Per què ells no ho volen. Si només pensen en tot això. Ja em diràs tu!

-Bé, idò provau de donar-los somnis bons.

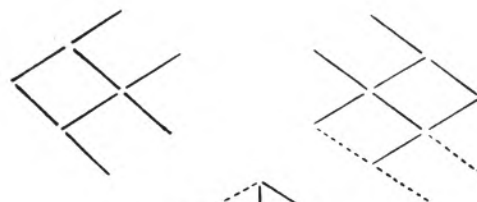
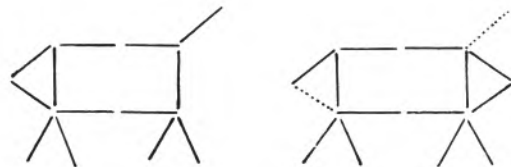
I així ho varen fer. I aquell matí totes les persones del món varen esser simpàtiques, agradables i sense egoisme.

El guix es va sentir més feliç que un "Pasco", però com si res hagués passat va tornar cap a la seva escola; allà si que ho passaven bé, el professor aquell dia no va cridar gens, els nins dibuixaven amb el guix avions, ocells, postes de sol, i també algun problema de física o matemàtiques i dictats de llengua, francès...

Però el temps passava i passava i el guix s'anava gastant i es feia vellet fins que es va acabar i sols quedaven d'ell algunes miquetes que anaven d'aquí cap allà omplint l'aire o la imaginació del temps.

* Aquest conte resultà guanyador en el "Certamen Literari Local" de 1983 en l'apartat "conte o narració", categoria "alumnes d'E.G.B.".

Solucions als problemes d'enginy

**Servei per servei
decideix el tracte
i l'eficàcia.**

"la Caixa"
CAIXA DE PENSIONS